

החזית מול לבנון במלחמת חרבות ברזל והשפעתה על יערות הצפון

צליל דינר

מחלקת יער, מרחב צפון
tzlild@kkl.org.il

והכתב"מים הביאו לפגיעה בשטח של כ-14,300 דונם, שהם כ-80% משטחו. למרות היקף השרפות הנרחב עצי חורש רחבי עלים, כמו אלון מצוי (*Quercus coccifera*), אלה אטלנטית (*Pistacia atlantica*) ואלה ארץ-ישראלית (*P. palaestina*), יתחדשו. אורנים שנשרפו כליל בעקבות שרפת צמרות, ייכרתו ויפונו מהשטח. הברושים מותאמים יותר לשרפות, ונפגעים פחות (Xanthopoulos, 2011). במהלך שנתיים עד ארבע השנים הבאות ייסקר שטח יער הרי נפתלי, וייאסף מידע לגבי מצב הצומח והתחדשות עצי היער. ההערכה היא שכ-40% משטח היער המחטני נשרפו כליל, ו-40% הנותרים שנשרפו, ישתקמו באופן טבעי מאחר שעברו שרפת קרקע ולא שרפת צמרות. הערכה זו נכונה גם לשאר היערות בצפון. יערות מחטניים הם תצורת הצומח שנפגעה באופן הנרחב ביותר (כ-24% מתוך כל תצורות הצומח), מאחר שהם נטועים בשטחים נרחבים. הפגיעות בשטחים הנטועים ידרשו מאנשי היער עבודת שיקום רבה. נפילת הטילים והיריטים לא פסחה על יער ביריה שם נפגעו כ-3,400 דונם מתוך 19,500 דונם, ביער נבי יושע נפגעו כ-2,200 דונם מתוך 13,200 דונם ובברעם כ-1,400 דונם מתוך 13,080. יערות רבים נוספים נפגעו גם באזור הגליל התחתון, בשטח

בעקבות מלחמת חרבות ברזל שהחלה באוקטובר 2023, ופתיחת החזית מול חיזבאללה בצפון שהחלה עם תחילת המלחמה והסלימה בקיץ 2024, נפגעו גם שטחי יער ושטחים פתוחים בניהול של קק"ל. עם כניסת הפסקת האש מול חיזבאללה בצפון לתוקף, בסוף נובמבר 2024, היערות הפסיקו לבעור.

במהלך המלחמה ירה חיזבאללה ללא הפסקה ופגע ביישובים, בבסיסים, במקומות אסטרטגיים ובסביבתם. האזורים האלה עטופים בשמורות טבע, בשטחים חקלאיים וביערות קק"ל.

מרחב צפון של קק"ל ספג פגיעות בהיקף של כ-29,600 דונם יערות ושטחי ניהול (מתוך 540,000 דונם). האזור המרכזי שנפגע הוא הגליל העליון, שספג פגיעות תדירות באופן יום-יומי. כמה שרפות גדולות התלקחו וכלו שטחים נרחבים, ולא היה ניתן לכבותן מכיוון שחל איסור על כוחות הכיבוי של קק"ל להתקרב למרחק של 3 ק"מ מהגבול. היערות שספגו את הפגיעה הקשה ביותר הם ברעם, ביריה, נבי יושע והרי נפתלי.

יער הרי נפתלי כבר ספג בשנים האחרונות שרפות יער בהיקפים גדולים, והשרפות שפרצו בעקבות ירי הטילים

הפגיעה ביערות שהתרחשה בעקבות מלחמת לבנון השנייה בשנת 2006 הייתה דומה בהיקפה לפגיעה ביערות במלחמת חרבות ברזל, ואף גדולה ממנה. כעשר שנים לאחר מלחמת לבנון השנייה היערות חזרו כמעט לקדמותם, אם בנטיעה ואם בחידוש טבעי. יש מקום לאופטימיות.

של כ-3,000 דונם. הפגיעות הנרחבות באזור זה, בהתאמה לגודל השטח הנפגע, היו ביערות עין-דור, בית קשת, מסד, גבעת המורה, לביא, עין הנצי"ב, כפר החורש, שוויץ וטורעאן. רכס הסולם שממוקם בקצה הצפוני של הגליל המערבי, נפגע באופן נרחב גם כן, ומזרחית לכפר ראש הנקרה נפגעו כ-1,000 דונם, ש-700 מתוכם בשטחי היער.

מקורות

Xanthopoulos G. 2011. Cypress (*Cupressus sempervirens*) and forest fires.

טיל איראני ביער ביריה
צילום: אלי חפוטא

יער ברעם, יולי 2024
צילום: שמעון אלגרבלי

מצפה חן ביער ביריה לפני קריסה - יולי 2024
צילום: ארתור ינקלביץ